

QenA's bij de kabinetsreactie en motie over ROB advies BUIG

Vraag 1

Zijn de bedragen die genoemd worden in de kabinetsbrief 'nieuw' geld of waren deze al verwerkt in de macrobudgetten BUIG die rond 1 oktober bekend zijn gemaakt?

Antwoord

Het 'extra' geld dat in het macrobudget BUIG is opgenomen, en waar nu aan gerefereerd wordt in de kabinetsreactie (80 mln in 2018 en 100 mln in 2019), zitten inderdaad al in de macrobudgetten die SZW in oktober bekend heeft gemaakt. Als het kabinet het advies van de ROB (CPB-raming is leidend voor het budget) strikt had gevolgd was het macrobudget BUIG in 2018 en 2019 respectievelijk 80mln en 100 mln lager geweest. Volgen per 2018 zou toch gevolg hebben dat het budget BUIG naar beneden gesteld had moeten worden t.o.v. september.

Vraag 2

In hoeverre is het hogere macrobudget BUIG waar in de kabinetsreactie over gesproken wordt gegarandeerd. Bestaat er een risico dat het later alsnog wordt afgeroomd?

Antwoord

Het kabinet wijkt, ten opzichte van de CPB-raming, alleen af op de beleidseffecten. Dit leidt in 2018 en 2019 eenmalig tot een hoger macrobudget (80 mln in 2018 en 100 mln in 2019). Deze afwijking ten opzichte van de CPB-raming blijft bestaan ook als door conjuncturele effecten de bijstandspopulatie afneemt. Dit wil niet zeggen dat de het macrobudget 2019 niet naar beneden bijgesteld kan worden maar wel dat je het voordeel ten opzichte van de CPB-raming blijft behouden.

Als het kabinet de CPB-raming strikt was gaan volgen per 2018 dan hadden ze het budget BUIG voor wat betreft de beleidseffecten naar beneden bij moeten stellen t.o.v. 1 oktober. Dat ze dit eenmalig voor 2018 en 2019 niet effectueren kan worden gezien als een tegemoetkoming voor de tekorten uit 2016 en 2017.

Vraag 3

In hoeverre is er een risico dat het hogere macrobudget dat nu in het vooruitzicht wordt gesteld voor 2019 (100 mln) in de loop van 2019 alsnog verdampt?

Antwoord

We onderscheiden twee dingen:

1. De 100 mln die SZW er voor 2019 in heeft laten zitten voor beleidseffecten, die gaat niet verdampen. Die is dus gegarandeerd. Het CPB houdt in haar ramingen geen rekening meer met die 100 mln (omdat CPB denkt dat gemeenten dat niet gaan uitgeven). SZW gaat er ook niet meer aan morrelen. Dus het blijft in het macrobudget zitten. Natuurlijk kan het dan nog steeds zo

zijn dat de bijstand minder hard daalt dan gedacht of harder stijgt dan gedacht, maar zolang het CPB dat overneemt in de actualisatie van z'n conjunctuur-raming krijgen gemeenten daarvoor middelen erbij in het macrobudget (en als het CPB de conjunctuur-raming niet aanpast, dan krijgen gemeenten er ook niks bij, maar dat staat los van de 100 miljoen voor beleidseffecten).

2. Als straks het aantal bijstandsgerechtigden in 2018 lager uitpakt dan het macrobudget, en gemeenten dus in 2018 110 tot 160 mln overhouden, dan leidt dit automatisch tot een daling van het nader voorlopige budget 2019. Dat is een logisch onderdeel van de systematiek. Zou dat niet gebeuren dan zou die 110 mln 'teveel' structureel in het macrobudget van gemeenten blijven zitten, terwijl gemeenten die uitgaven niet meer hebben. Dat is niet de bedoeling van een toereikend macrobudget. Gelukkig werkt het zo, want als gemeenten in enig jaar meer uitgeven dan er budget is, wordt het budget het jaar erna ook met datzelfde bedrag opgehoogd. Juist die bijstelling van het macrobudget op basis van de realisaties uit het voorgaande jaar biedt gemeenten de garantie van een toereikend macrobudget.

Vraag 4

In hoeverre biedt de kabinetsreactie een antwoord op de afkoop die in het ROB-advies werd aanbevolen?

Antwoord

Het voorstel van het kabinet is niet naar de letter van het ROB-advies maar wel naar de geest. De afkoop die de ROB voorstelt komt niet als apart bedrag naar gemeenten maar is verwerkt in de budgetten van 2018 en 2019. De raming van SZW wijkt ten gunste van gemeenten af van de CPB raming. Als SZW het advies van de ROB (CPB-raming is leidend voor het budget) had gevolgd was het macrobudget BUIG in 2018 en 2019 respectievelijk 80mln en 100 mln lager geweest. Dat het macrobudget daardoor hoger uitpakt compenseert voor het effect dat de tekorten uit 2016 en 2017 hebben op de uitnames uit het vangnet 2018 en 2019.

Vraag 5

In hoeverre komt er meer transparantie in de wijze waarop beleidseffecten worden verwerkt in het macrobudget?

Antwoord

De afspraken die we maken met SZW over de ramingen bieden gemeenten betere waarborgen met betrekking tot de toekomstige ramingen van het macrobudget. Kernwoorden zijn meer transparantie en overleg. Dit leidt er toe dat gemeenten beter inzicht krijgen in de beleidseffecten en dat er ruimte is voor overleg over de in te boeken effecten van het voorgenomen beleid. Gemeenten worden dus in een vroegtijdig stadium betrokken. Dit gebeurt zowel bij de aanloop naar een wetvoorstel als bij de vaststelling van het macrobudget. Als desondanks de raming in belangrijke mate afwijkt van de realisatie gaan gemeenten en SZW hierover in gesprek om vast te stellen waardoor deze afwijking veroorzaakt wordt. Deze structurele afspraken over een nieuwe werkwijze zijn in lijn met ROB-aanbeveling 2 en 3.